

גָּדוֹלָה מִכֶּר תְּלִזֶּה

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּהָר סִינֵי לְאָמֵר" (כח: א) — בראש"י מה עניין שמייתת אצל הר סיני, אלא מה שמייתת נאמרו במלותיהם ודרקועיה מסיני, אף כולם נאמרו כללותיהם ודרקוקיהם מסיני. וקשה, מפני מה גלמתה לנו תורהינו את זאת אצל מצות שמייתה (למען נלמד מכאן על שאר מצות) ולא גלמתה לנו זאת אצל אחת משאר מצותיו ה"חתום סופר" מתרץ **שמצוות** שמייתה היא אותן על חורבה מן השמים, כי מונגת כל האברים ועובדיה אדומה הוא לבור את שdotיהם אחר כמה שנים [הינו להניח אותן בלי דריעה] למען תוסיף הארץ מת כהה. ומשה רבנו צוה התייפך — שמש שנים רציפות יורעו שורותיהם. ובבל זאת הבטחים **שבשנה הששית תוסיף הארץ** מה כהה עד שתספיק החבואה לששלש שנים. ובזה, אכן יכול אדם להבטיח הבטחה כזו, כי מה יהיה אם לא תקיים הבטחותיו. הלווא או ימות כל העם ברובע, חילתה, ועיין תחרס אמונהם באמיות התורה. ויאמרו שימושה בדה אט מצות תורה מלבדו וכיוון שבכל זאת משה רבנו צוה דיני שמייתה. הרי זו ראי' ברורה שעל פי ה' דבר. מזו בוגות רשי' (בשם תורה תנינים) מה עניין שמייתת אצל הר סיני? — ר'יל, מודע רק במצוות שמייתת נאמר בלהב סיני, ולא נאמר כן בשאר מצות; אלא, מה שמייתת נאמרה מסיני, ר'יל במצוות שמייתת מוכראת את להורות כי מסיני נאמרת ולא אמרת משת מדעתו ואנכם חמאות מזוהה פולך לlearning שכל שאר המצוות גיב' נאמרו עיי' משער'.

הנבראה

דע כי כל מצות שנותן הקב"ה למשה רביינו ע"ה, נתנה לו בפיוושה,
ביה אומר לו המצווה ואחר כן אמר לו פירושה וועינה, וכל מה שהוא
בכל ספר התורה, עניין למזרו לשישראל דוחה כפי שאומר עיתובן נ"ב

זהה משה נכנס באחלה ונכנס אליו בתחילה אהרן, ומזה היה אומר לו המצווה
הנתונה לו פעמי אחד ולימדו פירושה, ויסתלק אהרן ויחזור לימיון משה רביינו.
ונכנסו אחורי אלעד ואיתמר בניו, וזהה משה אומר להם מה שאמור לאחנן,
ויסתלקו וישב האחד לשמאלו משה רכינו והשנו לימיון אהרן. ואחריו בן יבאו שביעים
וקנים, וילמזר משה כמו שלמד לאחנן ובניו. ואחריו בן יבאו המזווה ההיא
וישם לפניהם המצווה ההיא עד ישמעו הכל מפיו. נמעא אהרן שומע המצווה ההיא
מפי משה ארבע פעמים, ובניו שלש פעמים, והזקנים שני פעמים, ושאר העם פעם
אתה. ויסתלק משה, וחזור אהרן לפרש המצווה ההיא אשר למד, ששמע מפי משה
ארבע פעמים, כמו שאמרנו, אל כל הנמעאים. ויסתלק אהרן מאותם אחרי ששמעתו
בני המצווה ר' פעמים. ג' מפי משה ואחד מפי אהרן. וחזרון אלעד ואיתמר, אחרי
שנסתלק אהרן, ללמד המצווה ההיא לכל העם הנמעאים ונסתלקו מלמד. נמעאים
שבעים הזקנים שומעים המצווה ר' פעמים, שטים מפי משה ואחת מפי אהרן ואחר
ט' מפי אלעד ואיתמר. וחזרו הזקנים גם הם אחר בן להורות המצווה להמן פעם
אתה. נמעאו כל הקהיל שומעם המצווה ר' ד' פעמים, פעם מפי משה ופעם מפי
אהרן ושלישית מפי בניו ורביעית מפי הזקנים.

נאמנו כליהן ופרטיהן וקדוקיהן מסויין.

וְהַנּוּ לְךָ מַשֵּׁל, שהקב"ה אמר למשה ולעיל כל נס בsuccot חבוי שבעת ימיים אחד בן היריע שטהוכד הוזת הובנה על היכריב לא על הנקבות. ושאנן החולמים הירין בה ולא הולמי דורת. וצלאו יורת סכיפה אלא עצמן הארץ. ילא יסכינה בעזיזה ולא במשי ולא בכליהם. אפלו מאשר הצמנה הארון כבנן הנטחות יהברים והונדרבים. יזרוינט שיזאכילה יהשיטינה וודשינט בה בולו צובה. וצלאו ידיה בחלון. 3 פלון פלונזער ופלונזט אונטן על טרעה יונזונט ריחון. ואללא ייזוינט זיבכה גאנזט פלונז ערונזט פטחיזט. ובאנזט בא דזבונט גאנזט גוינזט ל' מאונזט דיאזט וטירונזט. יין הין זעטן זעטן זאלען זערומן פטציזט דזט זטירונזט. דערזיות נטבומן זטיפיזט זעל צעטן

(3) Gutnick

The Last Word

"THE LAND SHOULD REST A SABBATH TO GOD. YOU MAY SOW YOUR FIELD FOR SIX YEARS." —

The order in the text seems to be reversed, for the six work years precede the Sabbath year, and not vice versa. Hence, the text should have first mentioned the six years of planting, and then declared the resting.

However, the lesson here is: When one "comes to the Land" and desires to establish one's way of life, which involves "working the soil," it is necessary to bear in mind that first and foremost, as an idea and as a goal, is to prepare a "Sabbath to God"; not the "earthly" and material, but the spiritual and sacred. This approach will ensure that ~~one does not become submerged by the material and mundane~~ aspects of life. Moreover, bearing constantly in mind the above Idea and goal will transform the six mundane working years; they will lose much of their drabness and become more refined and meaningful. Furthermore, the change and elevation of the six years will also raise the seventh year to a higher plane.

Similarly in daily life there are those aspects which have to do with material preoccupations (to earn a livelihood, etc.) and "common" necessities, such as eating and drinking, etc.—all those aspects wherein there is "no pre-eminence in man over animal." But there is also the area of "earthly rest"—of breaking away from mundane living. Here too, the teaching of the Sabbath year is that it is necessary to begin the day with the idea and approach that although it may be necessary later in the day to engage in "mundane" activities, the essence and purpose of these things are to attain a "Sabbath unto God." In this way, even the mundane aspects will attain refinement and real content, while the aspects of holiness and Godliness will be intensified and elevated to a higher order. This is the way to attain a complete and harmonious life.

*Free translation of excerpts from a public letter written by the Rebbe
during the Days of Selichos 5772*

בלבד שלא יומל כי מושתב בחרונה לא
מן שנות חמשים אלא שבע שנים בלבד
מתהלה שנות החרונות. ובן עלה מתלווה
ענדזה ונה כני השםון זה שהוא קבלה :
השנה חרודא

ו. ושותה השמטה יוזעה והיא
ומפרוסמת אצל הגאים
אנש ארכ' ישראל יוציא לא
מנו אל לישוי תרבותם משליכין
אותן שבע שבת, ליפי חנוכה
זה מה שנה זו שווא שנות
שבוע ומאה ואלף לתרבו
טבאי שביעית (ז). וועל זה
או סובבן וכפי השבון זה
או מוריין לעונן בעירות
שביעית והשמנת בכדים
ההקבלה והמעשה עםודים
גולדם בהוראת ומתן דראי
התלות (ז) ; ז. שנות
ירבל איניה עליה מבנן שני
השבוע אלא שנות המשע
וארבעים שמטה וחמשת החמשות
ירבל ושנה אחת וחמשים
תחלמי שיש שנים של שבת.
וכן בכל יובל וחובל :

ח. משגלה שבס ראובן
ששבט נד וחצי שבט נשא
בכלן היילאות, שי' וסדר נשא
ישבה בזקן שבט יוישבה על-
פערובין שבט בשפט אלן כלון ישובן כתיקון
בזקן שרוויל וזה באך נוהג בחזאת לא
שנין יובל הוא בעל מקום ביןפני הבית ו-
שלאפני הבית.

ה' ג' תרנ"ג

ונגדامة אומבר בנטנת שטח ורפס מאות ואלפים
ראש הסנה שארזר מלך דוד והארצין שהיה שנה ענינה ליצירה התחלית
מנות. ועכו שנה עשר וחמש מאות ליטראות סייא שנת אהת וזישרים משנכננו
ארון סמכה. ומנו שבע שמות יקדשו גזין חמישים שהיה שנה אהת
ששים משנכננו לארכן : ג - שבעה עשר
ישראל מני ישראאל משנכננו לארכן ועד שיזאנ
וונה שיזאנ בה שחרוב הבית בראשות מושג
שביעית חותה ושנה שע משלשים בירבל היהת

שארבע מאות שנה ועשר שנים עבר בית
ראשון : כיוון שהרב הבית נמל מכאן זה
משנתהו הארץ. ונשארה הארץ הרבה שבעים
שנה ונבנה בית שני. וארבעה מאות ועשרים
שנה עברה. ובשנה השביעית המכונין עליה עורה
זה היא הבראה השנייה. ומשנה זו התחילו למן
מגין אחר ופושו שנות שלש עשרה לבני בית שני שמה. ומנו שבע שנות וקדשו
שנה חמישית. אז עזם שא לה שפּייל בברית שני מענין גדו אוומו כד' גלעדי
שפטיהם : ד' נמנצאת למד שהשנה שחרב בה והובת באמורונה, שתחלתה
נתני שאחר החורבן בשיינן קדושים. שדרוי מתשייע הוה והמען לשפטים וליבולד;
איתיה השנה מזוויא שביעית היהוה ושותה חמיש עשרה מן הובלות השיעי הירח ;
ולפי חשבונו זה השנה זו שהיא שנה אלף ימאה ושבע לחורבן, שהיא שנה שבע
ושבעים ואלף וארבב עאות למגן טורות, שהיא שנה שיש ורביעים ושלש מאות
ב. רביעת אלפים ליצירות, היא שנות שטעה. וזהו שנות אחת ועשרים מן הובלות ;
ה אבל כל הגאניזם אפערו שמוסתר הוא בזידום איש מבירא אל מלך
ראומן השביבין שנה שבין חרבן בית ראנץ ובני בית קני אל לא שטוטו

(5)
B
per cent

כִּי תְמַבֵּרוּ מִמֶּרְךָ לְעַמִּיקָה אֲזֶן קֹנֶה מִזְדָּחָה עַמִּיקָה אֲלַתָּה אִישׁ אֲחָת אַפְּנָיו (וּמְסֻאָה כ"ה, י"ד)

**להיכנס לחנות שלא על מנת לקנות, אלא כדי
לבקר דגם מסוים של נעליהם**

(6)

שאלות

מעשה באדם שביקש לקבלות דגם מיוחד של נעלים המיוצרים על ידי חברה מסוימת. התקשר אל קרובו, המתעסק ביבוא נעל' החברה, והיאר לו את הנעל בה מעוניין (על מנת שישלח לו קרומו את הנעל במחז מושל). היבואן הסביר לו: 'קיים סוג נעלים רביים הדומים זה לזה, לא אוכל להבין מה בדיקת אתה רוזה. כדי שאשלה לך את הנעל שבקשת, גש נא לתוכה נעלים הקוזבה לאזרור מגורי. תבחן את שם ומספר הדגם המשויים, ואנו אוכל לענוד לך.'

בא ושאל: האם מותר לי להיכנס לחנות לעליים, שלא על מנת לקנות בה, אלא רק על מנת לאתר בין הנעלים העומדות לתצוגה את רגעל בה אני מעוניין? (את מידת הנעל שנעט הוא כבר ידע, והואצה רק להוננס לחנות וככלאי' אינך נדריס לדראות את פרש חנות עםרכותן.)

א תשובה

הנישר מונד שליכטן

בנהלת יעקב: משומש שזו אונאת דבריט, שהמוכר מהנה עצמו בדעתו שימכוד חפי זר ורՃם און דאען של הקונה ללקוחו.

ולפאוורה אף בנידון דן, כאשר יכנס לחנות, יגורם אצל בעל החנות ציפייה משוממת שהנה אול' הוא יקנה, כשהחאכחות היא שכלל אינו מעוניין בקנייה, וממילא לילראוב בעדרב אסור ממשים אונאת דבריך.

לרבנן בבריותם גבור לסתורם אף דום הנאי.

שלטונית זו האט מעיט של עמתת יפה.

גרכיבים, ואנו הצל על מקומו יבוא בשלום!

ב-ט' דצמבר צהיר למשך מונה חמץ חוץ הנ"ש אלישיב שליט"א, ואמר:

ו-סימן מודע: הצעה אט-טער כו' (עמ' 12).

מג'ן ⑨

... והנגבון בעניין
ומן כתוב בהשתווותיו לכפער המצוות ל"ת רכו:
שנמניבו בלאו זהה מדברי בעל ההלכות שאינה
פניעת כלל, אבל צוח ובעל אריך אחוותבכ נאילתה
תתנו לארכז לפני שאין תברג החאה ונכרת
לצדיקות מפני שאינה שלובכם. אבל אם נדרים
ותהשכבים נזה עמי, ולכך לא כתוב בעל ההלכות
ונדולות זה להלא לפני שהוא אצלו שליחות לא
בוניגן.

(10) বালক
[বালক]
বালক

(כ) והארץ לא חחכר ל贗ויות. ניתן לאו על הזורת שודת בעליך ביזבבל שלא יהיה לך כובשתה לשון רשי". ואם כן מה יוציאר במיכירה, והראוי ". לא תקנה ל贗ויות. ואלו יאמר לא המכדר לכם ל贗ויות, וכן לא ימכרו מבורת צבד ". אזהרת בלוקה-שיוציאנו ביזבבל כי פשוטו. ויתכן ". שיחיה לא תמכר ל贗ויות לאו במווכר ". שלא ימכורנה " לחלוtin לומר חריגי מיבורת לך לעוזרים גם אדרי היובל, ועוד" שהיובל מסקיעת הזהיר הכתוב למוכר או לשנייהם שלא יטסו ומוכרם ל贗ויות. ואם אמרו כן ייבשו בלאו הוות ולא יוציא להם כי תחוור ביזבבל, וכך פירשו הרב רבי משה ". וונטעם בזוה כי בירושע' בדעתו בני אדם שם יאשנו ממכרם מתחלה כפסוך שנים עד הובל יקל עזיניהם העזני. ואם יקנה לחלוtin תקשה

בציננו התורה מאה, ויהית כענין שאמרו⁹ מאוי¹⁰ דאמר רחמנא לא תעביד אוי עבר לא מהני ולקי משים זעבָר אהוּרְמָנָא¹¹ רַמְלָכָא. נִמְגַּמֵּן בְּעִינֵינוּ שְׁעָזִין זה לא ללקות עליה אבל הוא קוץ' אמר הנחיינו בינוים היובל נאכל יטעה בעיניכם כי לי הארץ, ואני רוץך שתמוך לך מימותך בשאר המוכרים. וזה היא כונת בת"¹² לנטיות, לחוטמי¹³ כי לי הארץ. אל מדר עיניך בה, כי גרים ותושים אתה, אל תעצז עצמך עילך. אתה עבדך די לעבד שיהיא ברבו¹⁴, בשחיה שלוי¹⁵ הרוי היא שלכם. וסבב כי לי הארץ, על דרכך האמת, כמו ווֹקָה לְהַרְבָּה¹⁶, ווֹתָו שְׁרָפָה¹⁷ لأن די לעבד שיהיא כדברי, כי יהיה היובל גוזה בעילם.

תְּמִימָנָה כְּפָרָה

זהארץ לא תember לצמיהות כי לי הארץ (כח, כט)

בואר הרה"ק רבי שלמה מזעירגט זצ"ל (ולב"ע כ"ז איתר תש"ה).
מחכמת התורה במצוות זו, דרבנה ימי שנוחינו בהם שבעים שנה. על
עשרים בדרך כלל הבן ברשות אביו וסמכה על שלחנו, ואינו בכלל
איש למכור קרקעות. והשנים אשר הוא ברשות עצמו הם בערך
 חמישים שנה, בהם הוא מושל על רכושו למכור ולעשות ברצונו. וכי
תנהנת התורה רשות לאדם למכור את קרקעתו אשר מנהלת אבותיו
עד לחמשים שנה - שעת הירבול, כדי שינוי ירושתו לבניו אחרים.
ואילו היה יכול לבנות לפטירתו, אותו יזכה ונולד וסובא שחי הין
שנה וגיאנו דואג לבניו אחרים. וזה מוכיח אחותנו ליעולם ימאמנו מכם
בפרעוגות, ובנינו ובנו בנים עד פון כל הרוחות הן ערבות להן צדקה
(הפטירתם לנטיקותם, שכן צוותם התורה זו אדרך לא גורם לאניהם).

١٢

ובו יטוק אחר ומטה ידו אל תכח מאתנו נשך :תרבותית ויראת
מאליהיך וחוי אחיך עטך (כה, לה)

ידועים מחלוקת התנאים (ב"מ ס"ב) בזמנים שהיו מהלכין בדרך
וביד אחד קיון של מים ובין פטירה סובר ימותו שניהם ור"ע דרש חין

קודמים אבל אין מוכן למה בא מקרה זה דוקא כאן בפרש ריבת ואיזה
קשר יש לוזה עם נשך ומרבית אבל יתכן דבא לומר דוקא כי שמייר
תווכתו בהחזקת חברו כשםטה ידו ואינו מנצל שפלהות חברו בליךיה
וביתם בטענה שמה הוא אשם במצב חברו ולמה יהיו מעותיו בטלים אדים
בונב שאינן מנגיש באוצרת חברו לעולם לא צוריך אזהרת חין קודמים אבל
מי שאינו מנצל מצב חברו ומתחיק בו בגמ"ח מבלי נשך ומרבית לאדים
כזה יתכן מצב של קיון אחד ויפתח בבעיא של أولי ימותו שניהם ואל
יראה בימות חברו ולכו הדגיש חין קודמין.

(13)

ס' מא' ה' ג' ב' כ' ג'

כה, מו: והתנהלתם אתם לבנייכם אחריכם לרשת אחזוה לעלם בהם העברו,
ובאותיכם בני ישראל איש באחיו לא תרדת בו בפרק.

) איה בגמרא בבא מציעא עג פ: "רב סעדום אמרת דרבא הוה תקף איני שי ולא
מעלו ומעילו להו בגודרא דרבא, אמר ליה רבא שפייר קא עבדת, דתניינא ראיית שאינו
נוהג כשרה מניין שאתה רשייא להשחעכד בון, תלמוד לומר לולם בהם תעבורי
וכאתיכם, יכול אפילו נוהג כשרה, תלמוד לומר יבאותיכם בני ישראל איש באחיו לא
תרדה בו בפרק". דבראנשי דלא מעלייא מותר לרדות בו בפרק.

ומשפ' הגרא' מווילנא שמעתי, שידרשת חז"ל מרומו בהגינה שמצוין על התיבה
ד"ז באחיכם, דתיבת "זבאחיכם" הוא שמי נגינות, באחד מושך למטה ואחד מושך
למעלה, לרמו לזרש הגمرا. דלפעמים לעילם בהם העברו גם זבאחיכם, היכי שלא
קיי אנשי מעלייא, והיכא דהוא מאינוי מעלייא זבאחיכם בני ישראל איש באחיו לא
תרדה בו בפרק, וככון הוא.

(גנט אנו: מהגרא' אליעזר זלחי זראטוסטה, בערלון תרמ"ז, עמ' כט)

(14)

ב' כ' ג'